

QURISH-YASASH FAOLIYATINI LOYIHALASHTIRISH

M.R.Madirimova - UrDU Pedagogika fakulteti
“Maktabgacha ta’lim metodika” kafedrasida o‘qituvchisi
+99891-433-11-33

F.M.Bekchanova - UrDU Pedagogika fakulteti
“Maktabgacha ta’lim metodika” kafedrasida o‘qituvchisi
+99894-112-18-89

Kalit so‘zlar: Qurish-yasash, ta’lim, malaka, vazirlik, iha, pedagogik faoliyat, loyihalashtirish, loyiha.

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M.Mirziyoyev “Zamonaviy maktabgacha ta’lim sog‘lom va barkamol avlodni voyaga yetkazishda muhim o‘rin tutadi” deya ta’kidlaydi. Respublika Prezidentining 2017-yil 30-sentabrdagi PQ-3305-son “O‘zbekiston Respublikasi Maktabgacha ta’lim vazirligi faoliyatini tashkil etish to‘o‘risida”gi qarori¹ hamda, 2016-yil 29-dekabrdagi PQ-2707-son “2017-2021-yillarda maktabgacha ta’lim tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to‘o‘risida”gi qaroriga muvofiq Vazirlar Mahkamasining 2017-yil 21-noyabrdagi 929-son “O‘zbekiston Respublikasi Maktabgacha ta’lim vazirligi to‘o‘risidagi nizomi maktabgacha ta’limga bolalarni sifatli tayyorlash, maktabgacha ta’lim tashkilotlarida moddiy texnika bazasini mustahkamlash, maktabgacha ta’lim tashkilotlarining davlat va nodavlat tarmoo‘ini kengaytirish va shu orqali maktabgacha ta’limga bola qamrovini oshirish va sohaga ilo‘or xorij tajribalarini tadbiq qilish imkononi beradi. Maktabgacha ta’lim tashkilotlarida ta’lim-tarbiya jarayoni ilk va maktabgacha yoshdagi bolalar rivojlanishiga qo‘yiladigan Davlat talablari va “Ilk qadam” davlat dasturi asosida rejalashtiriladi. Hozirgi kunda O‘zbekiston Respublikasi maktabgacha ta’lim vazirligi tasarrufidagi maktabgacha ta’lim tashkilotlarida bolalarni sifatli maktab ta’limiga tayyorlashga alohida e’tibor qaratilmoqda. Jumladan,

1. “Ilk qadam” dasturini ta’lim-tarbiya jarayonga tadbiq etish, dasturni to‘laqonli ishlab ketishida metodik ta’minot va metodik yordamning o‘rni belgilab olindi.

2. “Ilk qadam” dasturi asosida barcha yosh guruhlarida mavjud markazlar hamda umumiy guruhda ishlashni tashkil etishda tarbiyachining o‘rniga alohida e’tibor qaratildi. Ta’lim tashkilotining ishchi o‘quv dasturi tashkilot pedagoglari tomonidan ota-onalarni jalb etgan holda tuziladigan va amaldagi qonunchilik tartibida tasdiqlanadigan qilib belgilandi. Maktabgacha ta’lim tashkilotlarida bolalar “Ilk qadam” davlat o‘quv dasturi asosida 5 ta markazda faoliyat yuritadilar. Bular quyidagilardir:

1. Til va nutq markazi. (Nutq o‘stirish, tabiat, atrof-olam va badiiy adabiyot bilan boo‘liq masho‘ulotlar)

¹ Respublika Prezidentining 2017-yil 30-sentabrdagi PQ-3305-son “O‘zbekiston Respublikasi Maktabgacha ta’lim vazirligi faoliyatini tashkil etish to‘o‘risida”gi qarori

2. Qurish-yasash, konstruksiyalash va matematika markazi. (Qurish yasash va matematika masho'ulotlari)

3. San'at markazi (Rasm, applikatsiya, loy qurish, yasash masho'ulotlari va origami)

4. Syujetli-rolli o'yinlar va dramalashtirilgan markaz. (Guruh yoshiga mos bo'lgan syujetli qoidali o'yinlar)

5. Ilm-fan va tabiat markazi. (Tabiat, atrofi olam bilan tanishtirish masho'ulotlari)²

Qurish-yasash, konstruksiyalash va matematika markazida bolalarning sensor tarbiyasi va ijodkorlik qobiliyati rivojlanadi. Bola biror bir vazifani bajarish orqali ham qurish-yasash hamda matematika bilan shug'ullanish imkoniyatiga ega bo'ladi. Bolalar o'yin jarayonida tinglansa "Menga yashil rang kerak", "Men yasagan uycha ikki qavatli", "Seniki kichkina, meniki esa kattakon", "Meni mashinamga 10 ta odam sig'adi" degan jummalarni eshitasiz. Demak bolalarning muloqatida qo'shish, ayirish, taqqoslash, kattalik kabi ilk matematik tasavvurlar kengayib boradi.

Qurilish, konstruksiyalash va matematika markazida turli xil va shakldagi qurilish elementlari mavjud bo'lib, bolalar ulardan o'z fantaziyasiga tayangan holda inshootlar bunyod etadilar: misol uchun ko'rgan tarixiy obidalari, uylar, garajlar, ferma va shu kabilar. Qurilish bilan mashg'ul bo'lgan bolalar bu yerda juda ko'p narsalarni o'zlashtirib oladilar. U bolalarning matematik qobiliyatlarini rivojlantirishga, ijtimoiy ko'nikmalarni egallashga yordamlashadi, muammolarni xal etish tajribasini beradi. Bu yerda, shuningdek, ijodiy yondashishni namoyon etish va bajariladigan ishga diqqatni jalb etishni o'rganish mumkin. Ushbu markazga tarbiyachilar va bolalar xoxish-istagiga ko'ra ko'plab turli narsalarni – o'yinchoq mashinalar, yuk mashinalari, samolyotlar, gazlama bo'laklarini qo'shib qo'yish mumkin. Tajribalarga ko'ra, "lego" toifasidagi yio'ma o'yinchoqlarni bolalar yaxshi ko'rishadi. "Lego" ularga qanday qilib kichkina qismlardan katta va murakkab qurilmalarni yasash mumkinligini tushunib olishda ko'maklashadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. F.M.Bekchanova Жамият ва инновациялар – Общество и инновации – Society and innovations Journal home page: <https://inscience.uz/index.php/socinov/index>. "The value of observation in environmental education of preschoolers" № 2/S, 4 tom, 123-bet.
2. F.M.Bekchanova, N.Sh.Xatamova INNOVATIVE DEVELOPMENTS AND RESEARCH IN EDUCATION International scientific-online conference. "TARBIYALANUVCHILARDA EKOLOGIK TUSHUNCHA VA EKOLOGIK MADANIYATNI RIVOJLANTIRISH TEXNOLOGIYASINING MODELI, SHAKLLARI, METODI VA VOSITALARI". № 14 2 tom 86-bet.

² Ф.Р. Қодирова Мактабгача педагогика Т.: Тафаккур 2019